

Klaas Spoelstra en Rob Bosch (De Flint):
“Gebrek aan mentaliteit en creativiteit in theaterwereld”

Theater De Flint (Amersfoort) heeft door de jaren heen al heel wat meegemaakt, met in 1990 een complete verwoesting door brand als dieptepunt. Voor Klaas Spoelstra (Hoofd Technisch Team) en Rob Bosch (Hoofd Facilitair) geldt feitelijk hetzelfde. Ze zijn beiden al lang betrokken bij De Flint en zijn dan ook bijzonder begaan met het wel en wee van het theater én met de ontwikkelingen in de theaterbranche in het algemeen. Een gesprek met twee ervaren rotten over onder andere De Flint, mentaliteit en (een gebrek aan) creativiteit.

De brand. Alweer 18 jaar geleden, maar nog altijd op het netvlies van Rob Bosch en Klaas Spoelstra gegrift. Het tekent de impact van de gebeurtenis die ervoor gezorgd heeft dat de ontwikkeling van het theater in het begin van de jaren negentig eigenlijk drie jaar lang heeft stilgestaan. “We zijn toen met de hele programmering naar de naastgelegen Stadshal (nu nog altijd behorend bij De Flint) gegaan”, vertelt Klaas Spoelstra. “Die was helemaal niet goed geoutilleerd, maar we moesten het wel doen. Het was vaak dus flink improviseren, maar daar leer je ook weer van. Het is echt verschrikkelijk om je hele toko te zien uitbranden, maar goed, we hebben er destijds gelukkig weer iets moois voor terug gekregen.”

Niveaoverschil

Rob Bosch is al sinds 1974 werkzaam bij de Flint en ook Klaas Spoelstra werkt er zoals gezegd al jaren. Begonnen als krullenjongen en steeds een stapje hoger gegroeid.

“Op die manier heb ik dus alle facetten van het theater gezien”, legt Spoelstra uit. “Ideaal natuurlijk en mede daarom heb ik ook een goed beeld van de veranderingen die zich de laatste jaren hebben voorgedaan in de theaterwereld. De grootste verandering is misschien nog wel de instelling van de mensen. De mentaliteit is namelijk nogal veranderd en dat ligt mede ook aan de opleidingen. Vroeger leerde je het vak in de praktijk omdat er simpelweg nog geen opleidingen in deze richting waren. Nu zijn ze er wel, maar zijn ze vaak veel te theoretisch. Het zijn de handen die het hem moeten doen.” Rob Bosch is het er mee eens: “Bovendien is het niveaoverschil tussen de verschillende opleidingen enorm. Elk ROC denkt maar een theateropleiding te kunnen beginnen. Op een gegeven moment hoorde ik zelfs iemand zeggen ‘ik moet theateropleiding gaan geven, kan iemand me helpen? Heeft iemand nog een boekje?’. Dat kan natuurlijk niet. Hetzelfde krijg je wanneer

je bij zo’n ROC vraagt wie daar nu eigenlijk de leraren zijn. Dan blijkt dat iemand te zijn die ooit eens iets in het amateurtoneel heeft gedaan. En die mensen moeten dan lesgeven.”

Creativiteit

Juist omdat het niveau in opleidingen zo verschilt, is Klaas Spoelstra voorzichtig bij het aannemen van stagiaires: “Stagiaires kun je nog wel een beetje kneden, maar we nemen iemand ook alleen aan na een intakegesprek. Dan weet je namelijk al heel gauw of iemand de benodigde passie heeft. Zo niet, dan is het meteen einde oefening. Bedrevenheid, daar zijn we naar op zoek, maar dat is al lang niet meer vanzelfsprekend helaas.” Het grote verschil tussen nu en vroeger zit ‘m volgens Rob Bosch dan ook met name in de mentaliteit en de creativiteit: “De creativiteit is helemaal weg, het is een kwestie van kopiëren geworden. De technici van de gezelschappen krijgen een

voorstelling mee en dat wordt dan elke dag weer in een ander theater gekopieerd. Een spotje mag niet net even ergens anders hangen omdat het dan mooier klopt – nee, het moet daar hangen, want zo staat het op papier.” Spoelstra vult aan: “Er wordt vaak inderdaad niet gekeken naar het bredere aspect. Voor een groot deel heeft dat ook te maken met de tijdsdruk, die een stuk groter is. Het moet binnen een bepaalde tijd staan om aan allerlei regelgeving te voldoen. De sfeer is daardoor veranderd, het is veel zakelijker geworden door de jaren heen.”

Regels

Regelgeving dus. Het is een veelvoorkomend onderwerp bij gesprekken over de theaterwereld. Rob Bosch: “Uiteraard zijn er veel goede regels, maar je kunt bijna geen uitzonderingen meer maken. Bij grote voorstellingen is dat in mijn ogen gevaarlijk, omdat je dan inderdaad dingen moet gaan overdragen. Op de eerste plaats gaat daar veel tijd in zitten, maar op de tweede plaats betekent dat ook dat de mensen die de voorstelling gebouwd hebben ‘m dan niet afbreken. Andere mensen weten dan misschien niet hoe het allemaal in elkaar zit en wat de gevaren eventueel zijn. Sommige mensen zeggen dat je alles precies volgens alle regels moet doen, maar als ik vind dat iets echt niet werkt, dan doe ik het niet. Uiteraard is het

goed dat er naar bepaalde dingen gekeken wordt, maar als je alle regels exact zou toepassen zoals de wet het wilt, dan zou dat het werk onmogelijk maken.”

Bewust gewacht

De Flint dan. Spoelstra en Bosch zijn zeer tevreden met de faciliteiten in de Stadshal en het theater zelf. “Onno Greiner is de architect en hij heeft het theater er destijds mooi neergezet”, vertelt Spoelstra. “Het ging echt ‘terug naar het gezien worden’. Het is geen pijpenla, maar een mooi klassiek theater, met een groot toneel waarop eigenlijk alles kan.” Het ligt voor de hand dat na de brand een moderniseringsslag is geslagen: “Die slag kwam er toen inderdaad wel aan, maar we hadden daarvoor ook al mooie spullen waarmee we een beetje voor liepen op veel andere theaters”, vertelt Spoelstra. Toch is er één gebied geweest waarop bij De Flint bewust werd gekozen niet direct in de voorhoede mee te gaan doen. Rob Bosch: “Met de overgang naar een elektrische trekkenwand hebben we inderdaad bewust gewacht. We hebben toen al wel de voorzieningen getroffen zodat we de motoren en dergelijke ergens kwijt zouden kunnen, maar we zijn er nog niet meteen mee begonnen. Daar zijn we nu nog steeds heel blij mee. We hebben overal kunnen kijken, de hele ontwikkeling

kunnen volgen en bij veel theaters gezien wat hun ervaringen waren met de nieuwe trekkenwanden. Op basis daarvan hebben wij vervolgens een goed afgewogen keuze kunnen maken. Op die manier hebben we precies gekregen wat we wilden.”

Back to basic

Spoelstra vertelt dat bij De Flint na de brand wel direct werd begonnen met de aanschaf van scan's voor de Stadshal: “Nou, dan duik je echt in het diepe hoor, daar hebben we

wat op zitten zweten. We zijn daar dan ook van teruggekomen. Toen hebben we Mac 600's gekocht, dat was al een stuk beter, maar ook dat was al moeilijk in die tijd. Men was gewoon angstig om met die koppen aan de gang te gaan en dat is ook weer dat gebrek aan creativiteit. Daarop hebben we vier jaar geleden besloten om het conventioneel licht terug te halen. Back to basic dus en dat is ook wat ik roep: eerst leren wat licht nu eigenlijk is, hoe we belichten en wat er nu eigenlijk allemaal achter zit en daarna

kun je pas een stap doen naar het intelligente licht. Puur als aanvulling.

Reizen

Echt grote veranderingen staan in de nabije toekomst niet op de rol bij De Flint. Afgezien van de droom van directeur Pieter Erkels dan, die het liefst een nieuw en eigentijds Theater en Congrescentrum aan de Eem zou zien verrijzen. “Maar goed, daarbij zou je je wel moeten afvragen of er in de toekomst nog wel zoveel gereisd gaat worden met grote producties”, relateert Bosch. “Eigenlijk is het gewoon belachelijk dat ze hier soms met vijf trailers voor de deur staan. Zou je zo'n productie dan niet beter een jaar lang op één plek in de provincie Utrecht kunnen zetten, zodat iedereen er zelf naar toe kan komen? Die tendens zie je op het moment ook wel een beetje ontstaan. Het reizen wordt sowieso steeds moeilijker. Zowel voor de artiesten als voor de vrachtwagenchauffeurs wordt het op die manier steeds zwaarder.”

Voldoening

Een vernieuwing die wel al definitief gaat plaatsvinden, in augustus dit jaar om precies te zijn, is de plaatsing van een nieuwe tribune in de Stadshal. Spoelstra: “De tribune die er nu in staat is eigenlijk nog altijd de noodoplossing van na de brand. Bij die tri-

bune is het steeds een heel karwei om aanpassingen te doen of de tribune helemaal te kunnen verwijderen. Zeer zwaar en absoluut niet meer van deze tijd. Daarom hebben we nu een nieuwe oplossing gezocht en hebben we uiteindelijk een tribune van Jezet aangeschaft, die dus in augustus geplaatst gaat worden. Met een druk op de knop gaat hij erin en eruit, dat gaat echt een verademing worden.” De blijvende ontwikkelingen zijn volgens het tweetal de dingen die het werk in het theater leuk blijven houden. “We houden die ontwikkelingen ook altijd scherp in de gaten, bijvoorbeeld door veel beurzen te bezoeken. Bovendien is hier altijd wel de bereidheid om te vernieuwen en hebben we daar feitelijk alle vrijheid in. Op die manier werken we hier nu in een modern theater met mooie middelen, waar het prettig werken is. We hebben op dit moment een goed lopend technisch team. Dat hoor je ook van de reizende technici van gezelschappen, die ook zien hoe het er in de rest van het land aan toe gaat. Bovendien halen we hier veel voldoening uit het werk, met name wanneer de bezoekende gezelschappen je na afloop bedanken voor de samenwerking. Dan weet je dat je de zaken in je theater goed voor elkaar hebt en gelukkig blijkt dat hier vaak het geval te zijn.”